משרד החינוך

מישרים להוגנות בחינוך

מסוגלות לשחיקה

תקווה רדיקלית

כנס מישרים | פברואר 2024

מה שהופך את התקווה הזו לרדיקלית הוא שהיא מכוונת לעבר טוב עתידי המתעלה מעבר ליכולתינו הנוכחית להבינו. תקווה רדיקלית מצפה לטוב שלאוחזים בה אין עדיין את המושגים המתאימים אשר באמצעותם ניתן להבין עתיד שכזה.

ג'ונתן ליר

ما يجعل من هذا الأمل راديكاليًّا هو أنّه موجّه نحو مستقبل أفضل يفوق قدرتنا الحاليّة على فهمه واستيعابه. الأمل الراديكاليّ يرتقب مستقبلًا لا يعرف أصحابه بعد المصطلحات الملائمة التي تساعدهم على فهم مستقبل كهذا.

جوناثان لير

התקווה מובילה לחתירה בלתי פוסקת אחר האנושיות, זו שנשללת על ידי האי־צדק. אלא שהתקווה אינה מתמצה בהמתנה בידיים שלובות. כל עוד אני לוחם, התקווה מניעה אותי; ואם אני לוחם מתוך תקווה, אני יכול לחכות.

פאולו פריירה, מתוך הספר: "פדגוגיה של מדוכאים"

الأمل يؤدي بنا إلى السعي الدائم وراء الإنسانيّة، تلك التي يسلبها الظلم وغياب العدل. ولكنّ الأمل لا يقتصر على الانتظار مكتوفي الأيدي. طالما ظللت أقاتل، سيبقى الأمل محفّزًا لي؛ وطالما ظللت أقاتل بدافع الأمل، يمكنني إذًا أن أنتظر.

باولو فريري، من كتاب: "بيداغوجيا المقهورين"

תקווה היא אמונה שניתן למצוא
מסלולים ליעדים רצויים ושתהיה
לך המוטיבציה להשתמש
בדרכים אלו להשגת המטרות.

Snyder, Rand & Sigman, 2005

الأمل هو الإيمان بإيجاد مسارات تؤدّي بنا
إلى الوجهات المنشودة، والدافعيّة لاتخاذ
هذه المسارات نحو تحقيق الأهداف.

Snyder, Rand & Sigman, 2005

هنا، عند مُنْحَدَرات التلال
أمام الغروب وفُوَّهَة الوقت
قُرْبَ بساتينَ مقطوعةِ الظلِ
نفعلُ ما يفعلُ السجناءُ
وما يفعل العاطلون عن العمل:
نُرَبِّي الأملْ.

כָּאן בְּשִׁפּוּלֵי הַגְּבָעוֹת,
מוּל הַשְּׁקִיעָה
וְכַוֶּנֶת הַזְּמַן,
לְיַד בֻּסְתָּנִים עֲרוּפֵי צֵל-
מַעֲשֶׂה אֲסִירִים,
מַעֲשֶׂה מֻבְטָלִים,
נְגַדֵּל אֶת הַתִּקְוָה.

מתוך השיר "هنا عند منحدرات التلال", "כאן בשיפולי הגבעות",
מאת מחמוד דרוויש. תרגם לעברית מוחמד חמזה ע'נאים,
הוצאת אנדלוס 2003

אופטימיות ותקווה אינן זהות. אופטימיות היא האמונה שהעולם משתנה לטובה; תקווה היא האמונה שביחד נוכל לשפר את העולם. אופטימיות היא סגולה פסיבית, התקווה היא אקטיבית. לא צריך אומץ כדי להיות אופטימי, אבל צריך הרבה מאוד אומץ כדי לקוות.

הרב יונתן זקס, הפוליטיקה של התקווה עמ' 268

التفاؤل والأمل ليسا مرادفين. التفاؤل هو الإيمان بأنّ العالم يتغيّر للأفضل؛ الأمل هو الإيمان بأنّنا قادرون معًا على تحسين العالم. التفاؤل هو خصلة خاملة، أمّا الأمل، فهو نَشِط. التفاؤل لا يحتاج للشّجاعة، ولكنّ الأمل يتطلّب قدرًا كبيرًا من الشجاعة.

الحاخام يونتان زاكس، سياسة الأمل، ص. 268

ואפשר לראות את התקווה כמין עוגן, שנזרק מתוך קיום חנוק ונואש לעבר עתיד טוב וחופשי יותר. לעבר מציאות שעדיין איננה קיימת, שרובה עשוי ממשאלות לב. מדמיון. העוגן נזרק ונאחז בקרקע העתיד, והאדם, לפעמים חברה שלמה, מתחילים למשוך את עצמם אליו. זה מעשה אופטימי: היכולת להשליך את העוגן הדמיוני אל מעבר לנסיבות המוחשיות והשרירותיות מעידה על כך שבנפשו של האדם שמעז לקוות יש עדיין מקום אחד שהוא חופשי. מקום שאיש לא הצליח לדכא אותו, ולא לזהם.

דוד גרוסמן, מתוך ראיון בעיתון הארץ 2020

ويمكننا أن نعتبر الأمل بمثابة مرساة، ألقيت من عالم مختنق ومُحبط، نحو عالم أفضل وأكثر حرية. نحو واقع غير قائم بعد، الجزء الأكبر منه هو عبارة عن أمنيات قلبيّة، خيال. المرساة تُلقى وتتمسك بأرضية المستقبل، ثم يبدأ الإنسان، وأحيانًا المجتمع بأسره، بالاندفاع نحوها. هذه خطوة متفائلة: القدرة على إلقاء المرساة الخياليّة إلى ما وراء الظروف والقهريّة تدلّ على أنّه ما يزال هناك متسع من الحرية في روح الإنسان الذي يجرؤ على الأمل. مكان لا يمكننا أن نسمح بقهره أو تلويثه.

دافيد غروسمان، من مقابلة في صحيفة هآرتس، 2020

חלק בעולם | רחל שפירא

זֶה מֵבִיךְ, אַתָּה יוֹדֵעַ,
הַפְּחָדִים הַחֲשָׁשׁוֹת
וּבַפֶּצַע זֶה נוֹגֵעַ
וְחוֹשֵׂף אֶת הַחֻלְשׁוֹת.

וְצָרִיךְ כֹּחוֹת וְשֶׁקֶט
וְגַם לֹא מְעַט דִּמְיוֹן,
שְׁעַת רָצוֹן וְיָד מוּשֶׁטֶת
לַעֲמֹד בַּנִּסָּיוֹן.

כְּשֶׁאֶפְקַח אֶת הָעֵינַיִם
כְּדֵי לִשְׁאֹל וּכְדֵי לִשְׁקוֹל
יִצְמְחוּ גַּם לִי כְּנָפַיִם
וְחוֹמָה אַחַת תִּפּוֹל

כְּשֶׁאֶפְקַח אֶת הָעֵינַיִם
גַּם אַתָּה תִּרְאֶה אוֹתִי
וְהָאוֹר אֲשֶׁר בֵּינֵינוּ
יִהְיֶה נַחֲלָתִי

חֵלֶק בָּעוֹלָם
חֵלֶק כְּחֵלֶק
הַמַּסָּע עוֹד לֹא הֻשְׁלַם
וְהַדֶּרֶךְ מִטַּלְטֶלֶת
אֲנָשִׁים צְמֵאִים לְקֶשֶׁר
אֲנָשִׁים זְקוּקִים לַגֶּשֶׁר

עַל הַגֶּשֶׁר הַנָּטוּי
יֵשׁ תִּקְוָה וְיֵשׁ סִכּוּי
עַל הַגֶּשֶׁר הַנָּטוּי
יֵשׁ תִּקְוָה וְיֵשׁ סִכּוּי

جزء من العالم | راحيل شابيرا

المخاوف مُحرجة،
فهي تذرّ الملح على الجروح،
وتكشف الستار عن نقاط الضعف.

وكم نكون بحاجة للقوة والسكينة،
والكثير من الخيال،
عندما تتاح لنا الفرصة وتُمد لنا يد
العون لخوض تجربة.

وعندما أفتح عينيّ
لأسأل وأفكّر،
سينمو لي جناحان
وسيسقط سور واحد

عندما أفتح عينيّ
ستراني أنت أيضًا
والنور الذي بيننا
سيكون ملكًا لي

جزءٌ من العالم
الرحلة لم تستكمل بعد
والطريق صعبة
الناس ظمِئون للتواصل
الناس محتاجون لجسر
يربطهم بالآخر

وفوق الجسر المائل
هناك أمل
فوق الجسر المائل
ينتظرنا الأمل

שׁוּב | טל קולקר-כהן

שׁוּב אֲנִי קָמָה לְבֹקֶר כּוֹאֵב
שׁוּב מְשַׁפְשֶׁפֶת עֵינַיִם וְלֵב
שׁוּב מְבִינָה שֶׁזּוֹ לֹא הַזָּיָה
שׁוּב מְשַׁחְזֶרֶת אֶת מָה שֶׁהָיָה
שׁוּב מְחַפֶּשֶׁת סִפּוּרִים שֶׁל גְּבוּרָה
שׁוּב מְבִינָה שֶׁהַנֶּפֶשׁ גְּמוּרָה
שׁוּב מְכִינָה כּוֹס קָפֶּה שִׁגְרָתִית
שׁוּב מְאַמֶּצֶת תִּקְוָה אֲמִתִּית.

ثانيةً | طال كولكر-كوهِن

أستيقظ مجدّدًا للقاء صباحٍ مؤلم
أفرك ثانيةً عينيْ وقلبي
وأدرك ثانيةً أنّي لا أهذي
أتذكّر ثانيّة ما حصل
وأبحث ثانيّة عن قصص لِبَطَل
أدرك ثانيةً أنّ الروح هالكة
أعدّ ثانية قهوتي الاعتياديّة
وأتشبّث ثانيّة بآمال حقيقيّة.

צַעַד קָרוֹב יוֹתֵר

אִם בַּקִּיּוּם וּבְרֶסִיסוֹ, בַּחַיִּים,
יֵשׁ דַּעַת, הֲרֵיהִי פַּחַד וָאֹמֶץ,
אֹמֶץ עַל אַף הַפַּחַד.
אֲנִי מוֹשִׁיט צַוָּאר
אֶל הַמּוּדָעוּת וּמַגִּיעַ אֶל אוֹר הַסַּנְוֵרִים
שֶׁל הַמָּוֶת. בְּכָל זֹאת אֶבְנֶה פִּירָמִידוֹת
מֵחֳמָרִים מִזְדַּמְּנִים, בַּיּוֹם אַחַת, בַּלַּיְלָה אַחֶרֶת,
וּשְׁתֵּיהֶן יִקְרְסוּ. אֲנִי יוֹדֵעַ זֹאת
וּבְכָל זֹאת מַתְחִיל. בְּכָל זֹאת אֲנִי אוֹהֵב, אִם
כִּי
אִבַּדְתִּי אֶת תִּקְוָתִי אֶלֶף פַּעַם. אֲנִי יוֹדֵעַ
שֶׁבְּכָל פַּעַם אֲנִי צַעַד קָרוֹב יוֹתֵר לַתִּקְוָה.

פֶּנְטִי הוֹלָפָּה, בתוך: מַעֲגָן, מפיינית: רמי סערי

خطوة أقرب

إن كان في الكون أو في جزء منه، وفي هذه الحياة،
من حكمة، فهي حكمة الخوف والشجاعة،
الشجاعة رغم الخوف.
أبسط عنقي
تحت مقصلة الوعي فتراني أصطدم بنور الموت
الساطع.
رغم ذلك كله سأبني هرميْن
مما تطاله يداي من مواد، سأبني اليوم هرمًا، وغدًا
هرمًا آخر، وكلاهما سينهاران. أدرك ذلك
ولكنني سأبدأ. أحب ذلك رغم كل شيء،
ولا يهم أبدًا إن كنت فقدت الأمل ألف مرة. أعرف
أنّي في كل مرة أقترب خطوة أُخرى من الأمل.

بنتيي هولابا، من ديوان: مَرسى، ترجمها عن الفنلندية: رامي ساعري

מֵישָׁרִים
להוגנות בחינוך

משרד החינוך